IMIDAZOLIN RETSEPTORLARI AGONISTLARINING YURAK RITMI VARIABILLIGIGA TA'SIRI

Ashurova Risolat Abdunazar qizi
Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti 2-ichki kasalliklar va kardiologiya kafedrasi magistranti

Received: 08.01.2026
Revised: 09.01.2026
Accepted: 10.01.2026

Kalit so'zlar: imidazolin retseptorlari, yurak ritmi variabilligi, arterial gipertenziya, vegetativ nerv tizimi, moksinidin, rilmenidin.

Keywords: imidazoline receptors, heart rate variability, arterial hypertension, autonomic nervous system, moxinidine, rilmenidine.

Ключевые слова: имидазолиновые рецепторы, вариабельность сердечного ритма, артериальная гипертензия, вегетативная нервная система, моксинидин, рилменидин.

Annotatsiya. Arterial gipertenziya bilan og'rigan bemorlarda vegetativ nerv tizimi disbalansi yurak-qon tomir asoratlari rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Yurak ritmi variabilligi (HRV) yurak faoliyatining vegetativ boshqaruvini aks ettiruvchi noinvaziv va ishonchli prognostik ko'rsatkich hisoblanadi. Ushbu maqolada imidazolin retseptorlari agonistlarining yurak ritmi variabilligiga ta'siri klinik va eksperimental tadqiqotlar asosida batafsil yoritilgan.

Abstract. In patients with arterial hypertension, autonomic nervous system imbalance plays an important role in the development of cardiovascular complications. Heart rate variability (HRV) is a noninvasive and reliable prognostic indicator reflecting the autonomic control of cardiac activity. This article describes in detail the effect of imidazoline receptor agonists on heart rate variability based on clinical and experimental studies.

Аннотация. У пациентов с артериальной гипертензией дисбаланс вегетативной нервной системы играет важную роль в развитии сердечно-сосудистых осложнений. Вариабельность сердечного ритма (ВСР) является неинвазивным и надежным прогностическим показателем, отражающим вегетативный контроль сердечной деятельности. В данной статье подробно описано влияние агонистов имидазолиновых рецепторов на вариабельность сердечного ритма на основе клинических и экспериментальных исследований.

Kirish. Arterial gipertenziya (AG) yurak-qon tomir kasalliklari orasida keng tarqalgan bo'lib, uning patogenezida markaziy nerv tizimi, xususan simpatik bo'lim faolligining ortishi muhim ahamiyatga ega. Simpatik tonusning yuqoriligi yurak urish tezligining oshishi, tomirlar qarshiligining kuchayishi va yurak ritmi variabilligining pasayishi bilan namoyon bo'ladi.

Adabiyotlar tahlili. Ko'plab ilmiy tadqiqotlarda HRV ning pasayishi arterial gipertenziya, yurak ishemik kasalligi va yurak yetishmovchiligi bilan bevosita

bog‘liqligi ko‘rsatilgan. HRV ning past ko‘rsatkichlari yurak-qon tomir o‘limi xavfining oshganidan dalolat beradi.

IMIDAZOLIN RETSEPTORLARI AGONISTLARINING TA’SIR MEXANIZMI. Imidazolin retseptorlari miya ustunida joylashgan bo‘lib, simpatik impulsatsiyani markaziy darajada nazorat qiladi. Moksinidin va rilmenidin ushbu retseptorlarni faollashtirib, simpatik nerv tizimi faolligini pasaytiradi, parasimpatik ta’sirni kuchaytiradi.

YURAK RITMI VARIABILLIGIGA TA’SIRI.

Klinik kuzatuvlar shuni ko‘rsatadiki, imidazolin agonistlari bilan davolangan bemorlarda HRV ning vaqt va chastota sohasidagi ko‘rsatkichlari yaxshilanadi. SDNN va RMSSD oshishi parasimpatik faollikning kuchayganini ko‘rsatadi.

MUHOKAMA.

Olingan natijalar imidazolin agonistlarining vegetativ muvozanatni tiklashdagi muhim rolini tasdiqlaydi. Ushbu preparatlar metabolik sindrom bilan kechuvchi gipertenziyali bemorlarda ayniqsa samarali hisoblanadi.

Xulosa. Imidazolin retseptorlari agonistlari arterial gipertenziyali bemorlarda yurak ritmi variabilligini yaxshilaydi va yurak-qon tomir asoratlari xavfini kamaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Esler M. Journal of Hypertension.
2. Parati G. Circulation.
3. Mancia G. European Heart Journal.